

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของการศึกษา

จากการที่ผู้เขียนได้มีโอกาสศึกษาวิชากฎหมายอาญาเปรียบเทียบ ซึ่งเป็นวิชาที่เน้นการศึกษาถึงระบบของกฎหมาย 2 ระบบ คือ ระบบซีวิลลอว์ (Civil law) และระบบคอมมอนลอว์ (Common law) และจากการศึกษาวิชานี้เองทำให้ผู้เขียนได้เรียนรู้ถึงความแตกต่างที่เกิดขึ้นดังต่อไปนี้คือ

1. ความแตกต่างของทัศนคติแนวความคิดและวิธีการทางกฎหมาย หรือ นิติวิธี (Juristic Method) ในระบบซีวิลลอว์และระบบคอมมอนลอว์
2. ความแตกต่างในการจัดลำดับและการวิเคราะห์ในทางระบบของโครงสร้างความผิดอาญา (Structure of crime) ในระบบซีวิลลอว์ และระบบคอมมอนลอว์
3. ความแตกต่างในการจัดลำดับและการวิเคราะห์ ในทางระบบของโครงสร้างความผิดอาญา (Structure of crime) ของประเทศในระบบซีวิลลอว์ด้วยกัน กล่าวคือ ในขณะที่นักนิติศาสตร์ฝรั่งเศสเห็นว่า “ความผิดอาญา” (Crime) ประกอบด้วยข้อสาระสำคัญ 3 ประการคือ ข้อสาระทางกฎหมาย ข้อสาระทางกรกระทำ และข้อสาระทางจิตใจ ซึ่งในขณะที่นักนิติศาสตร์เยอรมนีเห็นแตกต่างออกไป¹

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้เขียนเกิดความสนใจที่จะศึกษาถึงทัศนคติแนวความคิดและวิธีการทางกฎหมาย หรือ นิติวิธีที่ถูกต้องตามระบบกฎหมายของไทยว่าควรเป็นอย่างไร โดยเฉพาะนิติวิธีในทางกฎหมายอาญา เพราะผู้เขียนเห็นว่า ประเทศไทยแม้จะได้ยอมรับเอาระบบกฎหมายซีวิลลอว์มาใช้เป็นเวลานานแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจใน “นิติวิธี” ตามระบบกฎหมายซีวิลลอว์อยู่เป็นอันมาก และด้วยเหตุที่ประเทศไทยมีนักกฎหมายที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศอังกฤษ ที่ใช้กฎหมายระบบคอมมอนลอว์ และนักกฎหมายที่สำเร็จการศึกษาจากประเทศฝรั่งเศส และเยอรมนีที่ใช้กฎหมายระบบซีวิลลอว์ ซึ่งนักกฎหมายเหล่านี้ต่างได้นำเอาแนวทฤษฎีของระบบกฎหมายที่ตนได้ศึกษามาอธิบายประมวลกฎหมายอาญาของไทยและโดยเฉพาะได้มีการนำเสนอโครงสร้างความผิดอาญาในรูปแบบที่ต่างกันจนก่อให้เกิดปัญหาหรือข้อถกเถียงทางวิชาการเกี่ยวกับ

¹ โกเมน ภัทรภิรมย์. (2524). คำอธิบายกฎหมายอาญาฝรั่งเศส. หน้า 1-2. และ โปรดดู คณิต ฌ นกร. (2543). กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. หน้า 69.

เหตุยกเว้นโทษ² มาแล้ว ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงนิติวิธีของระบบกฎหมายไทยว่าควรเป็นอย่างไรตลอดจนศึกษาถึงโครงสร้างความคิดอาญา ซึ่งเป็นต้นแบบที่นักกฎหมายไทยได้นำเสนอว่ามี ปรัชญา แนวความคิดการวิเคราะห์ ตลอดจนพัฒนาการว่าเป็นมาอย่างไร และมีความแตกต่างกันอย่างไรตลอดจนศึกษาวิเคราะห์ว่าโครงสร้างความคิดอาญาใดมีความสมบูรณ์ที่สุดในการใช้วินิจฉัยความคิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย ซึ่งจะส่งผลถึงว่าโครงสร้างความคิดอาญาดังกล่าวนั้นเหมาะสมกับประมวลกฎหมายอาญาของไทยหรือไม่ อย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงนิติวิธีของระบบกฎหมายซีวิลลอว์ และระบบกฎหมายคอมมอนลอว์
2. เพื่อศึกษาถึงปรัชญา แนวความคิด การวิเคราะห์ตลอดจนพัฒนาการ ในการจัดระบบของโครงสร้างความคิดอาญา ในระบบซีวิลลอว์ และระบบคอมมอนลอว์ตลอดจนศึกษาวิเคราะห์ถึงโครงสร้างความคิดอาญาของระบบซีวิลลอว์ และระบบคอมมอนลอว์ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
3. เพื่อศึกษาถึงนิติวิธีของระบบกฎหมายไทยว่าควรเป็นอย่างไร
4. เพื่อศึกษาถึงโครงสร้างความคิดอาญาที่นักกฎหมายไทยนำมาอธิบายว่าโครงสร้างความคิดอาญาใด มีความสมบูรณ์ที่สุดในการใช้วินิจฉัยความคิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยและเหมาะสมกับประมวลกฎหมายอาญาของไทย

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

จะศึกษาถึงนิติวิธีของระบบกฎหมายซีวิลลอว์ และระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ และปรัชญา แนวคิด การวิเคราะห์ และพัฒนาการ การจัดระบบของโครงสร้างความคิดอาญาของประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศสและเยอรมนี และ โครงสร้างความคิดอาญาของไทย โดยจะมีการศึกษาวิเคราะห์คำอธิบายในทางทฤษฎีการวินิจฉัยความคิดอาญาตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยโดยการยกตัวอย่างคำอธิบายในส่วนที่เกี่ยวกับเจตนาและการกระทำด้วยความจำเป็นและการกระทำหรือความรับผิดชอบในทางอาญาของเด็กอายุไม่น้อยตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยประกอบด้วย

² สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. (2535, มีนาคม). “ข้อถกเถียงทางวิชาการเกี่ยวกับเหตุยกเว้นโทษ.” วารสารนิติศาสตร์, ปีที่ 2, ฉบับที่ 1. หน้า 76-84.

1.4 ข้อสมมุติฐาน

ความเข้าใจในนิติวิธีที่ไม่ถูกต้องตามระบบกฎหมาย ก่อให้เกิดความเข้าใจในแนวความคิด ทศนคติที่มีต่อบ่อเกิดของกฎหมาย วิธีการศึกษากฎหมาย ตลอดจนวิธีการใช้กฎหมาย และวิธีการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายที่ไม่ถูกต้องผิดไปจากนิติวิธีที่ถูกต้องตามระบบกฎหมาย และความเข้าใจในโครงสร้างความผิดอาญาที่แตกต่างกันทำให้เกิดการวินิจฉัยความผิดอาญาที่แตกต่างกันไปด้วย ดังนั้นความเข้าใจในนิติวิธีที่ถูกต้องและการมีโครงสร้างความผิดอาญาที่เหมาะสมกับประมวลกฎหมายอาญาของไทย ย่อมก่อให้เกิดความถูกต้องและความสมบูรณ์ในการใช้กฎหมาย และการวินิจฉัยความผิดอาญาของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

1.5 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษานิติวิธีกับการวินิจฉัยความผิดอาญาของไทย จะใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศตลอดจนคำพิพากษาของศาล และความเห็นของนักนิติศาสตร์ เพื่อรวบรวมข้อมูลให้เป็นระบบ เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ถึงนิติวิธี และโครงสร้างของความผิดอาญาของประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนีและไทย

1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาเรื่อง “นิติวิธีกับการวินิจฉัยความผิดอาญาของไทย” นี้คาดว่าจะทำให้เกิดความเข้าใจในนิติวิธี โดยเฉพาะนิติวิธีในทางกฎหมายอาญาของระบบกฎหมายซีวิลลอว์และระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ ตลอดจนมีความเข้าใจถึงปรัชญาแนวคิด การวิเคราะห์และพัฒนาการ ในการจัดระบบโครงสร้างความผิดอาญาของระบบซีวิลลอว์และระบบคอมมอนลอว์ ว่าโครงสร้างความผิดอาญาของระบบซีวิลลอว์ และระบบคอมมอนลอว์มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร และสุดท้ายจะทำให้เข้าใจว่านิติวิธีในทางกฎหมายอาญาที่ถูกต้องของระบบกฎหมายไทยนั้นเป็นอย่างไร และโครงสร้างความผิดอาญาใดมีความสมบูรณ์ในการใช้วินิจฉัยความผิดอาญาของไทย และเหมาะสมกับประมวลกฎหมายอาญาของไทย